

3 (17) / 2008

Soovide puu

kinos alates

11. detsembrist

Asjad muutumas maailmas

Nii hea oleks teada, et ka selles muutumas maailmas on asju, mis püsivad ning millega saaks arvestada. Nagu näiteks edukas filmitööstus. Investeering tulevikku annab selleks paremad eeldused.

Eesti filmitööstuse tulevikuedu sõltub lisaks kõigele muule ka koostöövalmidusest ja välispartneritest. Ehkki olukord on ideaalist veel kaugel, on juba täna näha, kuidas välispartneritega koostööd tegevad firmad elavad üle raskeid aegu ka riigi toeta, kui nimetada kasvõi hiljutist Allfilmi "Kid ja Killeri" võteteks avastatud ning hiljem Taska Productionsi poolt pikaajalisele rendile võetud Jüri "paviljoni", kus praeguseks toimub vägagi regulaarne ning vägagi internatsionaalne filmitegu. Ärgem unustagem ka teisi arvukaid koostööprojekte, mis toovad Eestisse nii raha kui töövõimalusi. Eesti filmitegija on andekas, loov ja visa ning ei sure niipea välja, kui ta just töörohke elu otsinguil välja ei randa.

Eesti poliitikud ei ole täna kahjuks kõik veel mõistnud, milline (eksporti)potentsiaal peitub audiovisuaaltööstuses ajal, mil kogu info muutub järjest rohkem visuaalsemaks. Ei ole meil filmiseadust, piirkondliku arengu soodustamiseks filmitootmise regionaalfondi ega korralikku infrastruktuuri. Sellegipoolest saadakse hakkama. Filmitegijate tahe toimib olematute olude kiuste, vaadates ikka ja jälle päikese säravasse poolde.

Ent arenguks on täna vaja hüpet. Juba mõnda aega kõlavaks võlusõnaks on euroopa rahastus, loomemajandus ning sarnasel alal töötavaid väikeettevõtjaid ühendavad klastrid, mis looks kriitilise massi üksteisega teatud protsessis seotud teenuste pakkumiseks. Ütles ju kultuuriminister Laine Jäneski hiljutisel Äripäeva seminaril, et Eesti Nokiaks võiks saada loomemajandus. Sellele tuginedes loodamegi, et filmivaldkond, kus loome ja majandus on nii tihedalt seotud, kerkib üha jõulisemalt otsustajate

meeltesse ning Eestisse luuakse filmiklastreid, kus seda potentsiaali realiseerida. Lootustandev on ka asjaolu, et filmitegijad on ühel meelel: välisurgu näiteks järeltootmisteenu pakkujatele jätkub, tegijaid samuti, looma peab lihtsalt vastavad võimalused. Ei olegi midagi lisada hiljuti Tiina Loki ja Ilmar Raagi sulest ilmunud vastavasisulisel pikale ja põhjalikule artiklile Postimehes, kui et aeg on küps ja loodame, et valitsus lahendab BFMi ruumiprobleemid, silmas pidades filmivaldkonna terviklikku arengut loomemajanduse kontekstis ning tehes otsuse eurorahade parima ärakasutamise seisukohast lähtudes.

Aga muidu – filmil läheb seni enam kui hästi. Eesti vaataja armastab kodumaist filmi. Hetkel ületab kolme sel aastal linastuva mängufilmi vaatajaskond aasta lõpuks kindlasti 100 000 piiri ning kaks neid mahuvad koguni vaadatavuse tippkümnesse. Ka välismaine vaataja festivalidel armastab eesti filmi, millest annavad tunnistust arvukad kutsed ja festivalipreemiad. Armastatakse ka Kinobussi, mis viib järjekindlalt kino sinna, kus teda muidu pole, isegi Soome ning Ameerikasse:-) Loodetavasti on ka PÖFFil rohkem vaatajaid kui 2007. aastal.

Lõpetuseks kainestavam ning realistlikum noot: järgmisel aastal saab tootmisvalmis senisest rohkem häid projekte ning arvestades praegust majandusseisu, ei ole kahjuks võimalik neile kõigile anda väärilist toetust. Peaeksperdi valikud saavad olema äärmiselt rasked.

2009. aasta eelarvest aga tuleva aasta esimeses infolehes, kui riigikogu on järgmise aasta riigieelarve kinnitanud.

Marge Liiske
Eesti Filmi Sihtasutuse tegevjuht

Sõlmitud toetuslepingud 1. jaanuar - 31. oktoober

FIRMA NIMI/ISIK	PROJEKTI NIMI	SUMMA
MÄNGUFILMI TOOTMIS- JA JÄRELTOOTMISTOETUSE LEPINGUD		
Amrion	Mina olin siin	1 750 000
Eetriüksus	Detsembrikuumus	500 000
Estinifilm	Buratino	2 200 000
Allfilm	Vasha	2 200 000
Filmivabrik	Pangarööv	3 000 000
Homeless Bob Production	Püha Tõnu kiusamine	5 600 000
Revolver Film	Soovide puu	700 000
KOKKU		15 950 000
MÄNGUFILMI ARENDUSTOETUSE LEPINGUD		
Lege Artis Film	Keisri hull	420 000
Exitfilm	Öölendurid	420 000
Eetriüksus	Rahad ette!	420 000
KOKKU		1 260 000
LÜHIMÄNGUFILMI TOOTMISTOETUSE LEPINGUD		
Osakond	Mohammed	500 000
Ahv	Päev, kui ma kasvasin	295 000
KOKKU		795 000
MÄNGUFILMI STSENAARIUMITOETUSE LEPINGUD		
Lugukala	Armastus hammustab vastu	15 000
Ahv	Domenica	40 000
Exitfilm	Naine nagu sina	45 000
Luxfilm	Polaarpoiss	30 000
Taska Productions	Punane elavhõbe	45 000
KOKKU		175 000
DOKUMENTAALFILMI TOOTMISTOETUSE LEPINGUD		
Digitaalne Sputnik	Eesti Kroonika 2008	500 000
Ikoon	Ilusad inimesed	78 000
Kaos World	Ants Eskola: Olla või mitte olla	223 690
Freyja Film	Monument	250 000
Kakskümmend neli	Kehastumine muusikas	150 000
Baltic Film Production	Imelaps	100 000
Eetriüksus	Must-valge aken	200 000
Kuukulgur Film	Uus Maailm	410 000
F-Seitse	Vaated	250 000
Exitfilm	7 motiivi	500 000
Kuukulgur Film	Viimased Vene revolutsionäärid	500 000
Filmivabrik	Mis selles head on	350 000
Allfilm	Tehas nr 7	200 000
Kopli Kinokompanii	Aeg algab siin	200 000
Baltic Film Production	Shaht	200 000

Toetused 2008

FIRMA NIMI/ISIK	PROJEKTI NIMI	SUMMA
DOKUMENTAALFILMI TOOTMISTOETUSE LEPINGUD		
Acuba Film	Seal kus lõpeb luule	450 000
Laara Production	Lalutaadi hümnid	200 000
Estinifilm	Ahju taga on	100 000
Vesilind	Libapõder	110 000
Traumfabrik	September	400 000
F-Seitse	Varesesaare venelased. Energeetikud.	240 000
Film Tower Kuubis	Kosmos 68´	200 000
Film Tower Kuubis	Cubaton - El Medico	200 000
Film Tower Kuubis	Jumalik elurõõm	40 000
Gaviafilm	Üheksavägised	200 000
KOKKU		6 251 690
DOKUMENTAALFILMI ARENDUSTOETUSE LEPINGUD		
F-Seitse	Varesesaare venelased	160 000
Rühm Pluss Null	Et meeldiks kõigile	100 000
Amrion	Lumi punasel lagedal	200 000
Acuba Film	Seal, kus lõpeb luule	100 000
Kosmosemutid	Vähemusolümpia	200 000
Allfilm	Saarte värvid	80 000
Allfilm	Minu onu Eestist	90 000
Allfilm	Õed Soome lahe kahelt kaldalt	100 000
Freyja Film	Evald Okas	100 000
Umberto & Co	Palusalu	100 000
KOKKU		1 230 000
EESTI LOOD		
Rühm Pluss Null	Professionaalne amatöör	60 000
Vesilind	Lehelaste suvi	60 000
Reede	Ingel	60 000
Homeless Bob Production	Imelapsed	60 000
AD Oculos Film	Teaduspõhine toode	60 000
Kuukulgur Film	Tänapäeva dissidendid	60 000
Aestiorum	Meie Eesti Maja	60 000
Meediapartner	Lotovõitja võib	60 000
Allfilm	Sõjamäng	60 000
Allfilm	MC Battle	60 000
Allfilm	Dr Kloun	60 000
Allfilm	parimadaastad.com	60 000
KOKKU		720 000
ANIMAFILMI TOOTMISTOETUSE LEPINGUD		
Eesti Joonisfilm	Mees seisab laua kõrval	1 130 573
Eesti Joonisfilm	Krokodill	2 606 104
Nukufilm	Taevalaul	2 982 036
Eesti Joonisfilm	Eetris	1 583 820
Nukufilm	Oranus	463 966
Eesti Joonisfilm	Tuukrid viimas	1 681 960
Nukufilm	Katkine pilt	629 361
KOKKU		11 077 820
ANIMAFILMI ARENDUSTOETUSE LEPINGUD		
Eesti Joonisfilm	Eetris	130 200

Toetused 2008

FIRMA NIMI/ISIK	PROJEKTI NIMI	SUMMA
ANIMAFILMI ARENDUSTOETUSE LEPINGUD		
Eesti Joonisfilm	Tuukrid vihmas	133 000
Nukufilm	Lisa Limone	158 205
KOKKU		421 405
LEVITOETUSE LEPINGUD		
Eesti Joonisfilm	Priit Pärna DVD	30 000
Luxfilm	Must Peeter	80 000
Exitfilm	Taarka	300 000
Allfilm	Teine tulemine	224 000
Amrion	Mina olin siin	230 000
Eetriüksus	Detsembrikuumus	400 000
KOKKU		1 264 000
SIHTTOETUSE (VARIA) LEPINGUD		
Cinema Nouveau	Osalemine CineMarti kaastootmisturul	10 000
Amrion	I. Raagi osalemine Palm Springsi filmifestivalil	19 800
Kinoahi	T. Tasuja osalemine montaažialasel täiendkoolitusel	70 000
FIE Mare Raidma	Filmikostüümide säilitamine ja hooldamine	15 000
Profilm	Filmi "Pimedad aknad" taastamise lõpetamine	20 000
Allfilm	K. Miileni erialane diplomiope	50 000
Allfilm	T. Toomi erialane diplomiope	50 000
Estinifilm	M. Sepping ja J. Lõhmus Berlinalet	9 000
Film Tower Kuubis	M. Öunapuu Berlinalet	5 000
Homeless Bob Production	K. Kissa Berlinalet	5 000
Cinema Nouveau	A. Veeber ja T. Mülbeier Berlinalet	9 000
Eesti Joonisfilm	H. Ernits New York'is lastefilmide festivalil	9 700
Baltic Film Production	M. Kaat'i osalemine DocBarcelonal	7 000
MTÜ Eesti Kinoliit	M. Keerdo õpingud Leeds Metropolitan Ülikoolis	25 000
MTÜ Eesti Instituut	Eesti filmipäevade korraldamine Ungaris	30 000
MTÜ Eesti Filmioperaatorite Liit	AFC ja BSC näitus-koolitusel osalemine	18 900
Eesti Rahva Muuseum	5. Tartu visuaalse kultuuri festival Maailmafilm	120 000
Allfilm	P. Rünk, P. Tibbo-Hudgins, I. Felt Berlinalet	9 000
Exitfilm	A. Ahven ja P. Urbla Berlinalet	9 000
Tallinnfilm	M. Vremmert, K. Rajasaare, A. Koppel ja L. Murd Berlinalet	9 000
MTÜ Matsalu Loodusfilmide Festival	6. Matsalu rahvusvahelise loodusfilmide festivali korraldamine	180 000
Vesilind	Wildlife Film Festivalil osalemine	10 000
Luxfilm	P. Pääsuke Cannes'i filmiturul	6 000
Exitfilm	A. Ahven ja P. Urbla Cannes'i filmiturul	10 000
Tallinnfilm	A. Koppel, K. Rajasaare, M. Vremmert ja T. Rohusaar Cannes'i filmiturul	10 000
Allfilm	P. Tibbo Cannes'i filmiturul	6 000
Ahv	R. Urbanik Cannes'i filmiturul	6 000
Estinifilm	M. Sepping ja J. Lõhmus Cannes'i filmiturul	10 000
Homeless Bob Production	K. Kissa ja V. Öunapuu Cannes'i filmiturul	10 000
Amrion	R. Sildos ja I. Raag Cannes'i filmiturul	10 000
Kuukulgur Film	J. Kilmi, A. Tammiksaar ja T. Roosma Sunny Side of the Docs filmiturul	10 000
Kosmoemutid	A. Laigu Sunny Side of the Docs filmiturul	6 000
Cinema Nouveau	A. Veeber ja T. Mülbeier Cannes'i filmiturul	10 000
Amrion	ACE koolitusel osalemine	16 650
Baltic Film Production	Osalemine Pitching du Reel foorumil	7 000
Film Tower Kuubis	M. Öunapuu ja U. Vadi EAVE koolitusel	35 000

FIRMA NIMI/ISIK	PROJEKTI NIMI	SUMMA
SIHTTOETUSE (VARIA) LEPINGUD		
MTÜ Pimedate Ööde Filmifestival	12. Tallinna Pimedate Ööde Filmifestivali korraldamine	750 000
MTÜ Kinobuss	Kinobuss tuleb 2008!	110 000
Tallinnfilm	T. Rohusaare õpingud European Film College's	30 000
Exitfilm	Oslaemine Karlovy Vary filmifestivalil	5 000
Kosmosemutid	Osalemine Nordisk Forumil	10 000
MTÜ Pärnu RVA Ühing	XXII Pärnu rahvusvahelise filmifestivali korraldamine	250 000
Vesilind	Osalemine NaturVision festivalil	5 600
MTÜ Eesti Kinoliit	Eesti filmi päevad 2008	50 000
Luxfilm	A. Aun Script&Pitch koolitusel	30 000
Nukufilm	Osalemine Cartoon Forumil	15 000
Tallinnfilm	Osalemine Marketing & Distribution koolitusel	5 000
Nafta	E. Rips MAIA workshopil	13 000
Produktioonigrupp	Oslaemine Cinec 2008 messil	5 000
EAMi Filmimuseum	Dokfilmiürituste sari Ajavaade	5 000
Testfilm	Osalemine Association Literature on Screen aastakonverentsil	4 950
Eesti Joonisfilm	Priit Pärna animafilmi "Elu ilma Gabriella Ferrita" näitus	10 000
Film Tower Kuubis	Osalemine MEDIMED foorumil	6 000
Allfilm	K. Miileni erialane diplomiope	30 000
KOKKU		2 177 600
TULEMUSTOETUS		
Amrion	Klass	70 000
Kuukulgur Film	Jan Uuspõld läheb Tartusse	167 000
Allfilm	Laulev revolutsioon	60 000
Lege Artis Film	Georg	115 000
Homeless Bob Production	Sügisball	88 000
KOKKU		500 000
KÕIK KOKKU		41 822 515

Tootmistoetusi suvel ja sügisel

Mõningane süngus ühiskondlikes asjades paistab ulatuvat ka ekraanile. Selle aasta suvel filmiti ainult üks mängufilm, Andrus Tuisu lavastatud "Pangarööv" (Filmivabrik). Kui sageli soovitakse võttes ajastada suvele, et jäädvustada värviküllast koloriiti, siis järgmise aasta filmid eelistavad tumedat ja halli tonaalsust. Veiko Õunpuu "Püha Tõnu kiusamine" (tootmisfirma Homeless Bob), mida toetas ka Eurimages kaastootmisfond, alustas võtteid sügisel ning resoneerub tahtmatult tõenäolise majaduslanguse lainepõhjaga. Liina Paakspuu lavastatav telefilm "Soovide puu" (Revolver Film) tegeleb linnas õnne otsivate noortega. Marko Raati "Lumekuninganna" (F Seitse), mille toetusleping peagi sõlmitakse, tegevus toimub suures osas jäämaailmas. Ka "Lumekuninganna" kaldub tegelema inimese tumedama poolega.

Joonisfilmi on üle pika aja ilmunud uusi autoreid. Martinus Klemet tegeleb "Eetris" kaude meedia kritiseerimisega. Olga Pärna esikfilm "Tuukrid vihmas" järgib rohkem Eesti joonisfilmi traditsiooni loo jutustamise laadi ja visuaalsete mängude mõttes. Nukufilmidest toetati järjekordset lugu Miriami-sarjast, "Katkine pilt".

Karlo Funk
EFS peaekspert

☞ "Pangarööv"

Kommentaar vaatega 2009. aasta toetustele

Sügisese dokfilmi taotlusvoorus oli jagada 1,4 miljonit krooni, millest 100 000 oli mõeldud järgmise aasta Eesti kroonika arendamiseks.

Kroonikafilmi konkursile laekus tänavu kuus ideed. EFS-i eksperdid valisid välja OÜ Traumafabrik poolt esitatud idee „91. kilomeeter“. Idee sisu on portreerida järgmist aastat läbi inimeste, keda on võimalik leida 91 kilomeetri kaugusel Tallinnast - ringjoonelt, mis muuhulgas läbib nii Haapsalu, Rakvere ja Helsingi eeslinna. Stsenarist on Peep Pedmanson, produtsent Kiur Aarma, režissöör Liina Paakspuu.

Arenduspakettidest osutus kõige edukamaks (siin pean silmas nelja sõltumatu eksperdi antud hindeid) Rühm+0 poolt esitatud Kullar Viimse filmiidee tööpealkirjaga „Hing“, mis portreerib inimest ja tema soovi oma hinge eest hoolt kanda läbi ühe atraktiivse naiskorstnapühkija loo.

Ka tootmispakettide „võistluse“ võitis Rühm+0 oma töös oleva filmiga „Et meeldiks kõigile“ (režissöör Kristiina Norman, produtsent Erik Norkroos). Film jälgib Eesti vabadusõja ausamba püstitamise saagat, keskendudes eelkõige selle noortele autoritele ja nende heale tahtele. Harvaesineval kombel pälvis see pakett kolmelt eksperdilt esimese ja ühelt teise koha ning nii idee, sisu ja teostatavuse keskmised andsid tema lõppresultaadiks 100%. Teiseks (77,5%) jäi kevadel alustatud film Tiibeti olümpiamängudest (režissöör Agne Nelk, operaator Elen Lotman, produtsent Aet Laigu), mida on tänavu ka üsna edukalt tutvustatud mitmetel turgudel ja foorumitel. Ülejäänud sügisestest toetustest saab ülevaate EFS-i kodulehelt.

Alljärgnev tabel peaks andma ülevaatliku pildi,

⇒ „Valli baar“

mis on juhtunud EFSi dokfilmi toetusteks eraldatud rahaga kahe viimase aasta jooksul ja kui suur on see mängumaa, mis lubab kujundada 2009. aasta eelarvet.

Tabelis on järgmise aasta prognoos optimistlik. Kui 2009. aasta eelarve summa peaks siiski vähene- ma (mis aga selgub üsna viimasel minutil), siis tuleb kärbe teha eelkõige kolmandalt ja neljandalt realt.

Oleme kasvatanud fikseeritud toetuseid ehk siis kindlas formaadis tehtavate filmide arvu. 2008 lisandus Eesti lugudele ja kroonikale veel MÄLU, mille raames peaks järgmisel aastal valmima kaks ajalooteemalist dokumentaalfilmi: kevadel Umberto ja Co poolt toodetav „Palusalu“ (režissöör Kristiina

	2007	MUUTUS	2008	MUUTUS	2009
Fikseeritud toetused (Eesti lood, Kroonika, Mälu)	820 000	600 000	1 420 000	900 000	2 320 000
II etapi toetused	2 576 750	-965 060	1 611 690	660 000	2 271 690
Arendus-toetused	1 785 000	-10 000	1 775 000	-375 000	1 400 000
Tootmis-toetused	3 718 250	1 075 060	4 793 310	-1 185 000	3 608 310
	8900000	700 000	9600000	0	9600000

Davidjants) ja sügisel „1939“ (Allfilm, režissöör Liina Trishkina, stsenaarist Indrek Treufeldt, produtsent Ivo Felt). Nende, n-ö ette ära lubatud toetuste arvelt on vähenenud ka neljas, tootmistoetuste rida.

Üsna sarnasel põhimõttel on tekkinud ka II etapi toetuste rida: need on filmid, mille tootmine on kestnud üle aasta. 2008 aastal oli seal 8 filmi, tänava liiguvad üle aastavahetuse 9 filmi. Need on: „Et meeldiks kõigile“ (Rühm+0), „Vähemusolümpia“ (Kosmosemutid), „Šaht“ (Baltic Film Production), „Tehas nr 7,“ (Allfilm), „Varesesaare venelased. Energeetikud“ (F-Seitse), „Üheksavägised“ (Gaviafilm), „Aeg algab siin“ (Kopli Kinokompanii), „Kosmos 68“ (Film Tower Kuubis), „Vaated“ (F-Seitse).

Järgmise aasta tootmistoetused (kuni 3,6 miljonit) ja arendustoetused (kuni 1,4 miljonit) on reaalne vaba raha, mille jaotamiseks tuleb kolm taotlusvoor: jaanuaris, aprillis ja septembris. Kõigil, kes plaanivad järgmisel aastal tootmisse minna, tasub teada, et tootmisrahale on kandideerimas kokku 12 praegu EFSilt arendustoetust saanud projekti. Need on „Lumi punasel lagedal“ (Amrion), „Vene olümpia Eesti aiakeses“ (See), „Õed Soome lahe kaldalt“, „Saarte värvid“, „Minu onu Eestist“ (kõik Allfilm), „Evald Okas“ (Freyja Film), „Mustlase missioon“ (Ikoon), „Mis lõvidest järgi on jäänud“ (Sunhunter), „Hing“ (Rühm+0), „Raivo Hein Linnutee galaktikast“ (Triksster), „Sada aastat sõda ja muusikat“ (Content Provider), „Eesti Üliõpilaste Selts“ (Eetriüksus). Kui lähtuda nende filmide esialgselt tootmis- ja rahastusplaanist, siis õnnestuks neil omavahel ilusti see 3,6 miljonit ära jagada. Ent elu on näidanud, et õnneks

ei lähe kõik alati plaanipäraselt ja iga taotlusvoor toob uusi üllatusi. Seda võib aga lubada, et konkurents järgmise aasta toetustele läheb väga tihedaks ja iga arendustoetuse saamine ei garanteeri veel mingil juhul tootmistoetust. Igat tootmispaketti kaalutakse alati eraldi ja võrdluses teistega.

Kuni 1,4 miljonit on praegu planeeritud uuteks arendusteks. See on vähem kui kahel eelmisel aastal, kuid kuna eelarve ei suurene ja esialgu ei ole põhjust loota seda ka 2010. aastalt, siis on see esimene koht, kust hakata tempot veidi pidurdama.

Kuid nagu öeldud, teeb elu plaanitusse alati korrektiive, nii et palun kõigil mind oma plaanidega varakult kursis hoida.

Raimo Jõerand
EFS-i filmiekspert

EFS toetuste voorud 2009

I POOLAASTA

12. jaanuar 2009 - dokumentaalfilmide arendus- ja tootmistoetustaotlused

12. veebruar 2009 - lühianimafilmide arendus- ja tootmistoetustaotlused

16. märts 2009 - täispikkade mängufilmide arendustoetustaotlused

6. aprill 2009 - dokumentaalfilmide arendus- ja tootmistoetustaotlused

27. aprill 2009 - lühimängufilmide tootmistoetustaotlused

18. mai 2009 - täispikkade mängufilmide stsenaariumitoetustaotlused, koostöös ETVga valmiva telemängufilmi ideekavandite tähtaeg (tootmine 2010)

1. juuni 2009 - lühianimafilmide arendus- ja tootmistoetustaotlused

II POOLAASTA

7. september 2009 - dokumentaalfilmide arendus- ja tootmistoetustaotlused ja Eesti Kroonika

21. september 2009 - „Eesti lugude“ ideekavandid

5. oktoober 2009 - täispikkade mängufilmide arendustoetustaotlused

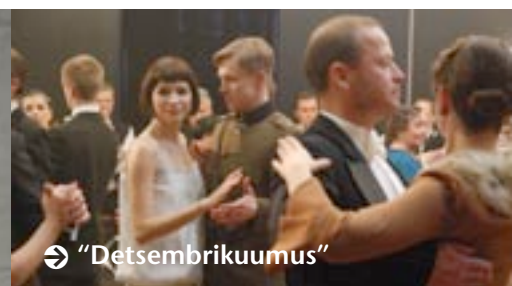
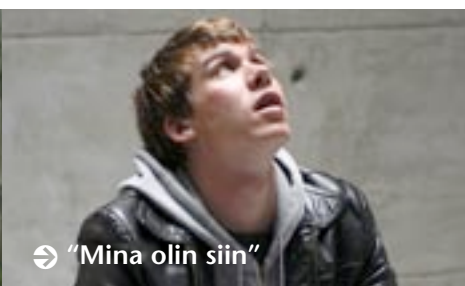
19. oktoober 2009 - lühianimafilmide arendus- ja tootmistoetustaotlused

2. november 2009 - täispikkade mängufilmide stsenaariumitoetustaotlused

16. november 2009 - lühimängufilmide tootmistoetustaotlused

EFS võtab taotlusi vastu ajavahemikus kell 10.00-16.00, taotlused tuleb esitada kahes eksemplaris paberil ja üks elektrooniline koopia (soovitavalt kristina@efs.ee).

Eesti Filmi Sihtasutuse toetatud filmide esilinastused jaanuar kuni oktoober 2008

FILM	ESILINASTUS	TOOTJA	PRODUTSENT	REŽISSÖÖR	MIN
TÄISPIKAD MÄNGUFILMID					
Taarka	8/11/08	Exitfilm	Anneli Ahven	Ain Mäeots	94
Mina olin siin	9/11/08	Amrion	Riina Sildos	Rene Vilbre	94
Detsembrikuumus	10/16/08	Eetriüksus	Artur Talvik	Asko Kase	92
					280
LÜHIMÄNGUFILMID					
Must Peeter	3/28/08	Luxfilm, Nafta	Priit Pääsuke, Esko Rips	Priit Pääsuke	21
Teine tulemine	3/28/08	Allfilm	Piret Tibbo-Hudgins	Tanel Toom	28
Veresidemed	5/22/08	Baltic Film Production	Marianna Kaat	Kristiina Davidjants	21
Amatöör	5/22/08	Vesilind	Riho Västrik	Marianne Kõrver	20
Kontrolör	8/28/08	Revolver Film	Karin Reinberg	Jüri-Ilmar Shestakov	9
Teisel pool	8/30/08	Ahv	Riin Urbanik	Samuel Jaquemin	52
					151
ANIMAFILMID					
Dialogos	5/19/08	Eesti Joonisfilm	Kalev Tamm	Ülo Pikkov	5
Porgand suvitab	8/30/08	Nukufilm	Arvo Nuut	Pärtel Tall	6
Miriama värvid	8/30/08	Nukufilm	Arvo Nuut	Mari-Liis Bassovskaja, Jelena Girlin	5
Elu ilma Gabriella Ferrita	10/2/08	Eesti Joonisfilm	Kalev Tamm	Priit Pärn, Olga Pärn	44
Kaasasündinud kohustused	10/23/08	Nukufilm	Arvo Nuut	Rao Heidmets	10
Lili	10/23/08	Nukufilm	Arvo Nuut	Riho Unt	15
					85

Toetused 2008

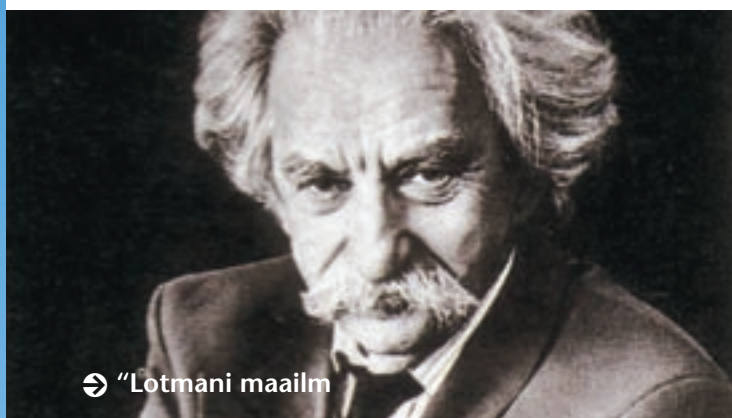

➡ "Mängija"

➡ "BAM"

FILM	ESILINASTUS	TOOTJA	PRODUTSENT	REŽISSÖÖR	MIN
DOKUMENTAALFILMID					
Dirigendi kõla	1/22/08	Myth Film	Helle Karis	Helle Karis, Peter Murdma	74
Aja meistrid	2/20/08	Exitfilm, Nukufilm	Anneli Ahven, Arvo Nuut	Mait Laas	72
Muskusveise tagasitulek	3/27/08	Vesilind	Riho Västrik	Vasili Sarana	52
Mängija	4/17/08	Exitfilm	Peeter Urbla	Kaupo Kruusiauk	53
Lotmani maailm	5/1/08	Eetriüksus	Kiur Aarma	Agne Nelk	56
BAM	5/1/08	Allfilm	Piret Tibbo-Hudgins	Jouni Hiltunen	72
Fritsud ja blondiinid	5/9/08	Kuukulgur Film	Jaak Kilmi	Arbo Tammiksaar	84
Monument	5/26/08	Freyja Film	Tõnu Virve	Tõnu Virve	56
Uus päev luuakse idakaares	5/29/08	AD Oculos Film	Peeter Brambat	Peeter Brambat	83
Ilusad inimesed	6/9/08	Ikoon	Vahur Laiapea	Vahur Laiapea	59
Meie maailma nurk. Lossi dekonstruktsioon nr 3	7/22/08	Estinilm	Mati Sepping	Märten Vaher	28
Surmaretk	9/10/08	Allfilm, Deforefilm	Ivo Felt, Riina Valmsen	Tõnis Lepik	52
Toomiku film	9/17/08	Allfilm	Ivo Felt	Marko Raat	78
Ants Eskola: olla või mitte olla	9/18/08	Kaos World	Kristjan Paul Virve, Margus Pahtma	Kristjan Paul Virve	96
Tundras muutusteta	9/20/08	Vesilind	Riho Västrik	Dainis Klava	52
Revolutsioon, mida ei tulnud	9/25/08	Kuukulgur Film	Jaak Kilmi	Aljona Polunina	96
Eesti lood: Dr Kloun	10/3/08	Allfilm	Kätlin Jensen	Kristel Leesmend	28
Eesti lood: Jackpot	10/3/08	Meediapartner	Kätlin Kontor	Eva Katariina Taimre	28
Eesti lood: MC Battle	10/3/08	Allfilm	Nikolai Mihailishin	Mihkel Ulk	28
Eesti lood: Lehelapse suvi	10/3/08	Vesilind	Riho Västrik	Katri Rannastu	28
					1175

➡ "Lotmani maailm"

➡ "Dirigendi kõla"

Festivalidest ja filmiüritustest aasta teisel poolele

Aastaks loomulikult 2008 ning tuleb tunnistada, et alustuseks pakkus see aastanumber meile palju peavalu ennekõike just seetõttu, et kohalike täispikki mängufilme valmis vaid kolm - „Taarka“, „Mina olin siin“ ja „Detsembrikuumus“ – ning kuna mängufilm on siiski riigi visiitkaart, siis on arusaadav, et tähelepanu kipub hajuma.

Võrdluseks on soomlastel olnud näiteks suurepärase aasta, aga nende mängufilmide arv aastal 2008 oli viisteist. Viis korda rohkem kui meil.

Arvesse võttes sellist nukrat alguspunkti, peab tunnistama, et Eesti filmi auhinnakappi ja trikoo-voorulindile lisandus nii mõnigi värske auhind.

Tuleb koheselt lisada, et siinsed andmed ei hõlma kaugeltki kõiki filmiüritusi, mis poole aasta jooksul on aset leidnud, vaid üksnes karakterseid näiteid. Vabandan kõigi ees, kellega koostöö artiklis mainimata on jäänud. See on tingitud mitte hoolimatusest, vaid ruumipuudusest, sest kõike kirja panna poleks lihtsalt võimalik. Aitäh.

Mängufilmid

Teise poolaasta esimeseks suuremaks festivaliks võib vist lugeda Tšehhi Vabariigis toimuvat Karlovy Vary filmifestivali, mille Eesti filmi suhtes olulisemaks sündmuseks oli ehk aasta esimese täispika mängufilmi „Mina olin siin“ maailma esilinastus. Film osales „East of the West“ võistlusprogrammis kahe linastusega. Aasta tagasi oli samas kategoorias

võistlemas Ilmar Raagi „Klass“, mis leidis žürii poolt ka eraldi auhinnaga äramärgimise. Seekord preemiat ei tulnud, kuid rangelt võttes žanrifilmi kohta sai ta festivalilt väga hea vastukaja. Täna on filmil ette näidata juba kümnekond festivali, millest eriti teeb rõõmu linastus põhjanaabrite soomlaste „Rakkautta & Anarkiaa“ festivalil, kes valivad oma filme äärmiselt pedantselt ning kes alles nüüd on hakanud eesti filmisse tõsisemalt suhtuma kui võimalikku partnerisse. Karlovy Vary's näidati veel „Sügisballi“, nüüd siis juba Euroopa aasta klassikute „Horizons“ programmis. Kohalikest festivali projektiturgudest võtsid osa nii Kiur Aarma ja Jaak Kilmi oma uue dokiprojektiga „Must-valge aken“ („Docu Talents From the East“ programm) ja Anneli Ahven mängufilmiga „Taarka“ rahastusturul „East of the West. Works in Progress 2008“.

„Taarka“ sai oma rahvusvahelise esilinastuse hiljem Hamburgi filmifestivalil Saksamaal, programmi „Agenda08“ raames.

Aasta kolmas mängufilm „Detsembrikuumus“

⇒ "Elu ilma Gabriella Ferrita"

⇒ "Kaasasündinud kohustused"

võib rahvusvaheliste turgude jaoks olla oma teema- käsituselt liiga lokaalne, aga selles osas, kas Eesti detsembrimässu lugu ka kontekstivälisena mingit ekstraväärtust suudab luua, näeme ilmselt järgmisel aastal, kui film alustab peale kinolevi oma festivali- aastat.

Lühifilmid

Eestis esilinastus 2008. aastal EFSA toetusel kuus lühifilmi – „Must Peeter“, „Teine tulemine“, „Ama- töörid“, „Veresidemed“, „Kontrolör“ ja „Teisel pool“. Neist pikim, Prantsusmaaga koostöös tehtud „Teisel pool“ on kaitstud sealpoolsete õigustega, filmiga tegeleb Prantsuse oma Unifrance ja Eesti poolel filmi levitamiseks asja polnud.

Oluliseks sündmuseks siin kategoorias tuleb kindlasti lugeda fakti, et Tanel Toomi lühifilmi „Teine tulemine“ pidas augustis enda vääriliseks maailma vanim Veneetsia filmifestival, kes võttis Eesti teose lühifilmide võistlusprogrammi „Corto Cortissimo“. Tundub, et sarnaselt soomlaste „Rakkautta & Anarkiaale“ on ka Veneetsia peale Veiko Õunpuu edukat esinemist eelmisel aastal hakanud Eesti filmikunsti mõnevõrra tõsisemalt võtma või vähemalt sellele senisest rohkem tähelepanu pöörama.

Filmidest kõige edukamaks on aga aasta vältel kujunenud kindlasti Priit Pääsukese „Must Peeter“, mille vastu on pidev ja mitmekesine festivalihuvi – teiste seas on filmi kutsutud ka festivalidele näiteks Tšiilisse, Brasiiliasse ja Angoolasse. Ilmselt suudab film puudutada mingit üldnimilikkude tundekeelt, et põhjamaa kliimas närve kaotavate keskealiste hingevärinad ka veidramate mandrite elanikele korda lähevad. Kokku on „Mustal Peetril“ ette näidata juba umbes viisteist festivali ja tundub, et film on hakanud elama oma elu.

Animafilmid

Animafilmide osas tuleks kindlasti ära märkida mitmete anima-eriprogrammide näitamist üle maailma. Populaarseks on arusaadavalt osutunud Priit Pärna nüüd restaureeritud animafilmid. Retrospektiiviga „Pärnography“ austas Pärna loomingut näiteks Varssavi filmifestival ning üldiselt on need filmid sellepolest erilised, et neid valitakse vahelduva eduga nii laste- kui noorteprogrammidesse. Eksootilisematest klientidest võiks ära mainida Türgis Ankaras ja Karsis toimuva European Film Festival On Wheels festivali, kus tuleb linastusele Eesti ja Läti ühine lastemultikate programm. Novembri alguses toimuv filmiüritusel saab kindlasti olema huvitav näha, kuidas reageerivad Türgi lapsed Eesti multikatele, sest kümnekonnast filmist kolm said nende poolt valitud jõuluteemalised.

Uutest animafilmidest esilinastus aasta teises pooles päris mitu märkimisväärset filmi. Kauoodatuim neist oli ilmselt Pärna uus animafilm „Elu ilma Gabriela Ferrita“, mis leidis endale ka festivalide seast kohe väärilise kosilase ja osales DOK Leipzigi Dokumentaal- ja animafilmide festivali võistlusprogrammis.

Oktoobris astus avalikkuse ette veel kaks filmi – Rao Heidmetsa „Kaasasündinud kohustused“ on tänaseks juba võitnud Kristiansandi animatisooni- festivali *Grand Prix'* ja teisega, Riho Undi „Liliga“ selguvad plaanid järgmise aasta alul.

Dokumentaalfilmid

Kui mingis osas Eesti filmi jaoks käesolevat aastat eredaks pidada, siis on selleks dokumentaalfilm. Aasta pakkus terve rea kvaliteetseid teoseid, mille sisu osutus huvitavaks ka väljaspool Eestit – „Mängija“

linastus Docupolise festivalil Hispaanias, „Aja meistrid“ esilinastus Sofias ning võttis pärast preemia Asolo festivalilt Itaalias, ning niisifestivalidest võitis juulis toimunud NaturVisioni loodusfilmide festivalilt teise koha „Muskusveise tagasitulek“.

Kõik need on väärikad saavutused, aga dok-filmide tõeline ringkäik algas sügisel. Kolm filmi võttis oma programmi (kaks neist võistlusse) üks mainekamaid dokfestivale DOK Leipzig - filmideks siis „Lotmani maailm“, „Fritsud ja blondiinid“ ja „Revolutsioon, mida ei tulnud“. Neist viimane leidis ka žürii äramärkimist nii Leipzigis kui vaid loetud päevad varem toimunud Jihlava dokumentaalfilmide festivalil. Saksamaal linastusid neist mitmed samal perioodil nii Berliinis, Lübeckis kui Cottbusis.

Mahuka ettevõtmisena tuleb ära mainida ka Firenzes Festival dei Popoli festivalil toimuv Balti dokumentaalfilmide retrospektiiv, mille kokkupanemise käigus oleme tõlkinud, digitaliseerinud, kartotegiseerinud ja andmetega varustanud paljud Eesti dokumentalistika kullafondi kuuluvad dokfilmid nagu „Eldoraado“, „Meie Artur“, „511 fotot Marsist“, ...ja supp saab valmis õigel ajal“ ning paljud teised. Kokku linastub Itaalias 17 filmi, millest paljude nägemine oleks eestlastele ilmselt sama huvitav kui välismaalastele.

Meid armastavad lõunamaad ja endised liiduvabariigid

Erilise tänu on Eesti filmid sel aastal välja teeninud endiste liiduvabariikide filmiüritustelt. Ühel nädalavahetusel septembris leidsid Eesti filmid rohkete äramärkimist nii Arsenalis festivalil Riias, kui endiste liiduvabariikide kinokunstile keskendunud Anapa filmifestivalil „Kinošok“.

„Arsenalis“ tunnistati parimaks dokumentaalfilmiks „Vastutuulesaal“, ja parimaks mängufilmiks „Sügisball“. „Klass“ sai publikupreemia ning parima Balti filmi kategooria auhinna.

Anapas valiti parimaks mängufilmiks taas „Sügisball“, mis võitis kokku koguni kolm preemiat. Lühifilmide kategoorias sai žürii poolt ära märgitud „Must Peeter“.

Lõunapoolsetelt filmiüritustelt tuli riburada auhindu vaid ühe nädala raames – Batumi filmifestivali parima filmi auhind „Klassile“, Korintose filmifestivali parima meesnäitleja preemia Jan Uuspõllule filmi eest „Jan Uuspõld läheb Tartusse“ ja Küprose filmifestivalilt parima naisnäitleja auhind Ragne Veensalule filmis „Kuhu põgenevad hinged“.

Vanad filmid

Rõõm on tõdeda, et Eesti Film 100 raames käivitatud filmide taastamise programm on elavdanud märgatavalt ka Eesti vanemate filmide näitamist välisriikides. Taastatud koopiaid filmidest nagu „Viimne rekliikvia“, „Nipernaadi“ ja „Kevade“ on auväärseks lisanduseks uemale filmikunstile ja aitavad näha Eesti filmi veid laiemas perspektiivis kui nn. Hiline uusaeg.

Kui restaureerimata koopiaid on Vene filmilindi halva kvaliteedi tõttu tänasel kujul praktiliselt võimatu festivalidel näidata, siis restaureeritud koopiatega puhul ei pea häbenema ei filmi sisu, ega pildikvaliteedi pärast.

Tristan Priimägi
EFS välissuhete juht

Dokiturud ja -foorumid

Aastat alustasid Barcelona dokifoorumil edukalt Marianna Kaat (Baltic Film Production), kes valiti sinna Eesti-Ukraina koostööfilmiga „Šaht“, ja Jaak Kilmi (Kuukulgur Film) filmiga „Revolutsioon, mida ei tulnud“.

Nyoni foorumile valiti Marianna Kaat filmiga „Imelaps“. La Rochelle'i turul alustas oma rahvusvahelist tööd Aet Laigu (Kosmosemutid) filmiga „Vähemusolümpia“. Osales ka Kuukulgur, kes turundas filme „Fritsud ja blondiinid“ ning „Revolutsioon, mida ei tulnud“.

Karlovi Vary filmifestivalil avanes võimalus esitleda paneeli DOCU TALENTS FROM THE EAST raames levitajatele ja festivalidirektoritele oma tulevast filmi Kiur Aarmal ja Jaak Kilmil. Film ise oli „Must-valge aken“. (Tundub, et seni kõige edukama foorumiteringi teinud Eesti projekt).

Riia foorumil olid esindatud „Et meeldiks kõigile“ (Rühm+O), „Imelaps“ (Baltic Film Production) ja „Vähemusolümpia“ (Kosmosemutid).

Nordisk Forumile valiti traditsiooniliste Soome, Rootsi, Norra, Taani ja Islandi projektide kõrvale ka üks Eesti projekt. See oli Aet Laigu ja Agne Nelgi Vähemusolümpia (Kosmosemutid)

Hispaania Medimed avanes sel aastal ka põhja poole ja sealsel turul osales Film Tower Kuubis filmiga „Kosmos 68“. Samuti otsis ostjat Ad Oculus oma setudest tehtud filmiga „Uus päev luuakse idakaares“.

Tšehhis Jihlava foorumil osutus teise päeva kõige edukamaks projektiks Marianna Kaadi „Šaht“ (Eesti-Ukraina koostöö). Turult Docs for Sale, kus edukamad osalejad valitakse edasi Amsterdami turule, langes valikuõnn osaks „Lotmani maailmale“ (Eetriüksus, produtsent Kiur Aarma, režissöör Agne Nelk).

Raimo Jõerand
EFS-i filmiekspert

Eesti filmid eesti telekanalites 1.juuni - 31. oktoober 2008

NR	FILM	KUUPÄEV	KELLAEG	REITING	VAATAJAJD	KANAL
1	Vallatud kurvid	1.06.08	19:00	4.2	54 000	ETV
2	Inimene ja koduloom	3.06.08	11:00	0.9	11 000	ETV
3	Sinine ja must ja valge	4.06.08	21:35	4.7	60 000	ETV
4	Dirigendi kõla	5.06.08	22:30	3.6	47 000	ETV
5	Elu pisiasjad	6.06.08	12:05	0.1	1 000	Kanal 11
6	Dirigendi kõla	8.06.08	10:00	2.0	26 000	ETV
7	Kas oskame hoida ühte, 1.osa	9.06.08	23:55	2.8	36 000	ETV
8	Prohvet	10.06.08	5:10	1.1	14 000	Kanal2
9	Kas oskame hoida ühte, 1.osa	10.06.08	12:45	1.8	23 000	ETV
10	Kas oskame hoida ühte, 2.osa	10.06.08	23:55	1.1	14 000	ETV
11	Kas oskame hoida ühte, 2.osa	11.06.08	13:55	0.9	11 000	ETV
12	Ka Siber on olnud mu kodumaa	14.06.08	10:30	1.9	25 000	ETV
13	Toonela lind. Must toonekurg	16.06.08	20:05	4.2	54 000	ETV
14	Toonela lind. Must toonekurg	17.06.08	12:55	0.2	2 000	ETV
15	Ühe suve akvarellid	20.06.08	14:05	0.5	7 000	ETV
16	Meeletu	22.06.08	18:55	4.1	53 000	ETV
17	Noored kotkad	23.06.08	9:25	3.3	42 000	ETV
18	Lotte, 2.osa	23.06.08	19:00	2.7	35 000	ETV
19	Lotte, 2.osa	24.06.08	17:50	4.7	61 000	ETV
20	Noor pensionär	23.06.08	19:10	5.1	66 000	ETV
21	Elulood	23.06.08	22:10	4.7	60 000	ETV
22	Lammas all paremas nurgas	24.06.08	9:30	3.0	38 000	ETV
23	Elulood	24.06.08	14:30	2.8	36 000	ETV
24	Vabatahtlikud	24.06.08	15:00	3.4	43 000	ETV
25	Keskea röömud	24.06.08	22:20	5.6	72 000	ETV
26	Lotte, 3.osa	24.06.08	19:20	3.6	46 000	ETV
27	Lotte, 3.osa	25.06.08	17:50	1.9	24 000	ETV
28	Kohtumine tundmatuga	29.06.08	19:00	1.7	22 000	ETV
29	Elavalt maetud	30.06.08	21:25	4.9	64 000	ETV
30	Kõrgelt Kodeeritud Kolmik	30.06.08	21:55	4.5	58 000	ETV
31	Lugu hobusest Palladium	1.07.08	23:45	1.2	16 000	ETV
32	Lugu hobusest Palladium	2.07.08	13:00	0.5	6 000	ETV
33	Libahundi needus	6.07.08	19:05	2.3	30 000	ETV
34	Leiutades Lottet	8.07.08	21:25	3.9	51 000	ETV
35	Prohvet	13.07.08	4:40	0.5	7 000	Kanal 2
36	Näitleja Joller	13.07.08	19:05	4.0	52 000	ETV
37	Prohvet	14.07.08	5:00	0.6	7 000	Kanal 2
38	Prohvet	21.07.08	4:50	0.2	2 000	Kanal 2
39	Lotte, 7.osa	21.07.08	19:10	2.8	36 000	ETV
40	Prohvet	22.07.08	5:00	0.2	2 000	Kanal 2
41	Lotte, 7.osa	22.07.08	17:50	2.6	34 000	ETV
42	Sinimäed	23.07.08	21:25	5.5	71 000	ETV

Arve ja fakte

NR	FILM	KUUPÄEV	KELLAEG	REITING	VAATAJAJD	KANAL
43	Pimedad aknad	27.07.08	18:55	3.6	47 000	ETV
44	Lotte, 8.osa	28.07.08	19:10	2.6	33 000	ETV
45	Lotte, 8.osa	29.07.08	17:55	4.0	55 000	ETV
46	Prohvet	3.08.08	1:30	1.0	13 000	Kanal 2
47	Kinnunen	3.08.08	19:05	4.9	63 000	ETV
48	Eesti olümpial	5.08.08	21:30	5.6	73 000	ETV
48	Vaba mees Priit Vesilind	6.08.08	21:30	5.1	66 000	ETV
49	Äraoldud päevade summa	7.08.08	23:50	0.9	12 000	ETV
50	Välek Vibulane	8.08.08	8:40	1.9	25 000	ETV
51	Stereo	10.08.08	19:15	3.6	46 000	ETV
52	Lotte, 10.osa	11.08.08	19:15	2.2	29 000	ETV
53	Tervitusi Nõukogude Eestist!	13.08.08	22:10	4.1	53 000	ETV
54	Täna öösel me ei maga	15.08.08	0:40	0.6	8 000	ETV
55	Eestlased Kremlis	16.08.08	19:00	4.8	62 000	ETV
56	Vana daami visiit	17.08.08	19:00	4.3	55 000	ETV
57	Lotte, 11.osa	18.08.08	19:15	1.9	24 000	ETV
48	Kas oskame hoida ühte	20.08.08.	23:00	4.2	54 000	ETV
59	Kas oskame hoida ühte	21.08.08.	22:10	3.6	47 000	ETV
60	Balti tee	23.08.08.	20:00	6.3	81 000	ETV
61	Malev	24.08.08	19:00	8.7	112 000	ETV
62	Vaade mäelt	24.08.08	19:20	0.2	3 000	Kanal11
63	Balti tee	25.08.08	14:55	1.2	16 000	ETV
64	Ramsese vembud, 1.osa	25.08.08	19:00	2.5	32 000	ETV
65	Hämarik ja Koit	25.08.08	0:30	1.1	14 000	ETV
66	Prohvet	26.08.08	4:50	0.3	4 000	Kanal 2
67	Ramsese vembud, 2.osa	26.08.08	19:00	2.5	32 000	ETV
68	Lotte, 12.osa	26.08.08	17:25	1.9	24 000	ETV
69	Prohvet	27.08.08	5:00	0.3	4 000	Kanal 2
70	Mardileib	27.08.08	17:10	3.8	49 000	ETV
71	Lotte, 13.osa	27.08.08	17:20	3.3	43 000	ETV
72	Ramsese vembud, 4.osa	29.08.08	19:00	1.8	23 000	ETV
73	Vaade mäelt	31.08.08	8:15	0.1	2 000	Kanal 11
74	Klass	31.08.08	19:00	5.1	66 000	ETV
75	Agu Sihvka annab aru	1.09.08	20:25	5.0	65 000	ETV
76	Kaali saladus	3.09.08	19:05	3.3	42 000	ETV
77	Vanad ja kobedad saavad jalad alla	5.09.08	20:00	7.8	101 000	Kanal2
78	Vaade mäelt	6.09.08	14:20	0.4	5 000	Kanal 11
79	Koer, lennuk ja laulupidu	7.09.08	19:00	1.7	22 000	ETV
80	Filmi "Mina olin siin" kaadritagune hämar elu	10.09.08	23:10	2.2	28 000	ETV
81	Filmi "Mina olin siin" kaadritagune hämar elu	11.09.08	14:50	0.5	7 000	ETV
82	Ristumine peateega	14.09.08	19:00	2.5	32 000	ETV
83	Surmaretk	15.09.08	20:05	7.3	94 000	ETV
84	Ringvaade. Nõukogude Eesti:Varandus!?	16.09.08	20:50	11.1	142 000	ETV
85	Ringvaade. Nõukogude Eesti:Varandus!?	17.09.08	12:30	1.4	17 000	ETV
86	Prohvet	19.09.08	5:25	0.1	2 000	Kanal 2
87	Ringvaade. Nõukogude Eesti: Varandus!?	21.09.08	16:55	2.0	26 000	ETV
88	Don Juan Tallinnas	21.09.08	19:00	3.7	47 000	ETV
89	Elu sinu ümber	23.09.08	18:15	3.0	39 000	ETV
90	Ringvaade. Nõukogude Eesti: Varandus 2	23.09.08	20:50	11.1	143 000	ETV

Arve ja fakte

NR	FILM	KUUPÄEV	KELLAEG	REITING	VAATAJAJD	KANAL
91	Prohvet	24.09.08	4:45	0.2	2 000	ETV
92	Prohvet	25.09.08	5:00	0.3	4 000	Kanal 2
93	Noor pensionär	26.09.08	19:35	3.2	41 000	ETV
94	Ringvaade. Nõukogude Eesti: Varandus 2	28.09.08	16:55	1.8	24 000	ETV
95	Mehed ei nuta	28.09.08	19:05	4.2	55 000	ETV
96	Sigade revolutsioon	28.09.08	21:14	0.5	6 000	Kanal 11
97	Ringvaade. Nõukogude Eesti: Varandus 3	30.09.08	20:50	9.1	117 000	ETV
98	Ringvaade. Nõukogude Eesti: Varandus 3	1.10.08	12:30	1.0	13 000	ETV
99	Sigade revolutsioon	4.10.08	12:45	0.2	2 000	Kanal 11
100	Ringvaade. Nõukogude Eesti: Varandus 3	5.10.08	17:00	1.4	18 000	ETV
101	Ringvaade. Nõukogude Eesti: Varandus 4	7.10.08	20:50	9.7	124 000	ETV
102	Eesti lood. MC Battle-sõnasõjad	8.10.08	22:30	2.8	36 000	ETV
103	Ringvaade. Nõukogude Eesti: Varandus 4	8.10.08	12:30	0.8	11 000	ETV
104	Raske elu	11.10.08	16:10	2.0	25 000	ETV
105	Põdra kuningriik	11.10.08	19:00	5.7	74 000	ETV
106	Ringvaade. Nõukogude Eesti: Varandus 4	12.10.08	16:55	2.1	28 000	ETV
107	Naerata ometi	12.10.08	19:00	4.4	56 000	ETV
108	Kuum Tallywood külmas detsembris	14.10.08	22:00	4.7	61 000	ETV
109	Kuum Tallywood külmas detsembris	15.10.08	13:00	0.8	10 000	ETV
110	Inimesed sõdurisinelis	19.10.08	19:00	4.9	62 000	ETV
111	Prohvet	19.10.08	4:40	0.2	3 000	Kanal 2
112	Ringvaade. Nõukogude Eesti: Varandus 2	19.10.08	16:55	3.7	48 000	ETV
113	Prohvet	20.10.08	5:00	0.2	3 000	Kanal 2
114	Ringvaade. Nõukogude Eesti: Varandus 5	21.10.08	20:45	10.3	132 000	ETV
115	Hämarik ja Koit	21.10.08	13:50	0.9	12 000	ETV
116	Ringvaade. Nõukogude Eesti: Varandus 5	22.10.08	12:30	1.2	16 000	ETV
117	Eesti lood. Doktor Kloun	22.10.08	22:30	3.6	47 000	ETV
118	Eesti lood. Doktor Kloun	10/23/08	14:35	0.7	8 000	ETV
119	Mida külvad...	25.10.08	13:45	1.2	15 000	ETV
120	Viini postmark	26.10.08	19:00	4.7	61 000	ETV
121	Ringvaade. Nõukogude Eesti: Varandus 5	26.10.08	16:55	3.0	38 000	ETV
122	Ringvaade. Nõukogude Eesti: Varandus 6	10/28/08	20:50	10.7	138 000	ETV
123	Ringvaade. Nõukogude Eesti: Varandus 6	29.10.08	12:30	1.4	19 000	ETV
124	Eesti lood. Jackpot	29.10.08	22:25	5.7	74 000	ETV
125	Eesti lood. Jackpot	30.10.08	13:35	0.9	11 000	ETV
EFSi poolt toetatud						

Kinolevi TOP 15 seisuga 31. oktoober 2008

KOHT	FILM	VAATAJAJD
1	Horton	61 185
2	Kung fu panda	52 750
3	Mamma Mia!	51 383
4	Seks ja linn	51 381
5	Wall-E	50 912
6	Mina olin siin	42 749
7	Indiana Jones ja kristallpealu kuningriik	36 911

8	Pimeduse rüütel	36 393
9	Muumia: Draakonkeisri hauakamber	31w 462
10	Hancock	31 383
11	Detsembrikuumus	31 221
12	Tagaotsitav	26 948
13	Hüppaja	24 866
14	Abielu Vegase moodi	23 705
15	10 000 eKr	21 670

POWR - Baltic Stories Exchange koolitus Baltic Eventil

Vahetult enne Baltic Event'i, 29. november kuni 1. detsember, toimub Reval Hotel Centralis stsenaaristika töötuba, kus osalevad stsenaaristid ja produtsendid Taanist ning kõigist Balti riikidest. Kokkusaamise kaugem ja üldisem eesmärk on võimalikele Taani ja Baltikumini vahelistele koostööprojektidele vajaliku soodsa pinnase loomine, samuti uute kontaktide ning koostöövõimaluste tekitamine.

Koolitusele tuleb viis taani stsenaaristi ning kümnekond läti ja leedu stsenaaristi ja produtsenti, peale töötoa enda võtavad nad kõik osa ka Baltic Event'i õhtustest üritustest. Eestist osaleb koolitusel viis produtsenti – Anneli Ahven, Margus Õunapuu, Karin Reinberg-Shestakov, Priit Pääsuke ja Riin Urbanik; stsenaaristidest Ilmar Raag ja Mart Kivastik. Peale Baltikumini ja Taani MEDIA Deskide ning MTÜ Baltic Event'i on töötoa korraldamist toetanud ka Eesti Kultuurkapital, Taani Stsenaaristide Gild (Danish Writer's Guild), Nordisk Film Fund ja Taani Kultuuri Insituut Tallinnas. Loodetavasti on taoline üritus igati abiks mitte ainult rahvusvaheliste kontaktide ja regiooni tutvustamise osas, vaid ka Baltikumini sisese tugevama suhtuse ja parema edasise koostöö poole pealt.

Tore on, et Baltic Event'i külastab sel aastal hulgaliselt MEDIA kolleege Skandinaaviast ja mujalt Euroopast. Brüsselist on sel aastal oodata John Dicki, kes tegeleb Tegevagentuuri juhtkonnas haldusküsimustega. Johni Dicki vastutusala valdkond on ka uued tehnoloogiad, Video on Demand (VOD) ja pilootprojektid, sestap modereerib ta Baltic Event'i Industry Day'l VOD paneeli "Be on Demand", mis toimub 3. detsembril Nordic Hotel Forumis.

Anu Ernits
MEDIA Desk Eesti juht

➔ "Mustvalge aken"

MEDIA avatud taotlusvoorud

Taotlusvoor 18/2008: Festivalid, tähtaeg 30. aprill 2009

Taotlusvoor 19/2008: Promotsioon/Filmiturud, tähtaeg 21.11.2008

Taotlusvoor 20/2008: TV Broadcasting, tähtajad 14.11.2008, 27.02.2009 ja 26.06.2009

Taotlusvoor 22/2008: Valikuline kinolevi, tähtajad 1.12.2008, 1.04.2009 ja 1.07.2009

Taotlusvoor 24/2008: Arendustoetus üksikprojektidele ja projektide pakettidele, tähtajad 17.11.2008 ja 17.04.2009

Taotlusvoor 25/2008: arendustoetus multimeediale, tähtajad 17.11.2008 ja 17.04.2009

Fotod Annika Haas

Eesti film 100: vol 9

Filmide taastamine Eesti film 100 (EF 100) egiidi all edeneb üsna heas tempos. Alates 2005.aastast, kui projekt alguse sai, oleme taastanud neli mängufilmi: „Kevade“, „Nipernaadi“, „Noored kotkad“ ja „Idealmaastik“.

Idealmaastik üllatas vaatajaid

Peeter Simmi „Idealmaastik“ (1980) on taastatud Soomes Digital Film Finlandis, filmist valmis negatiiv ja kaks koopiat. Film taasesilinastus kinos Sõprus 22.oktoobril 2008 koos Tallinnfilmi toodetud 29-minutilise dokumentaaliga „Mida külvad...“ „Idealmaastiku“ tegemisest, mille režissööriks Anne-Mari Neider. Kohal olid filmi tegijad, esilinastus läks täissaalile. Režissöör Peeter Simm ütles, et film pole kunagi olnud nii hea kui praegu, pidades silmas pildi kvaliteeti.

Värvikorrektsiooni tegi koos Outi Kinnuneniga Soomes operaator Arvo Iho. Heli taastas Ants Andreas (Film Audio). Pildi töötles puhtaks Giuseppe di Giorgio. Taastamise aluseks vajaliku vahepositiivi tellisime juba varem Moskvast koos „Nipernaadiga“.

„Idealmaastik“ on kolmandal kohal filmiajakirjanike valitud kõigi aegade kümne parema eesti filmi hulgas. Filmi peategelaseks sõjajärgses Eestis on noo-

ruke komsomoliaktivist Mait Kukemeri, kes saabub kinoauto kastis Metsa kolhoosi. Kevadkülvil volinikuna peab ta põliseid maainimesi põllule kamandama, isegi kui vesi lirtsub üle saapääre ja masinad kinni jäävad. Kolhoosi esimees Harald Tuvikene lubab kõike homseks, seistes talupojatarkusega vastu võimu arututele nõudmistele. Esmakordselt elus puutub Kukemeri kokku tõeliste probleemidega. Samas ärkavad temas tunded kohaliku pioneerijuhi vastu. Enne õiget aega külvata ei taha keegi ja Kukemeri mässib end järjest keerulisemate hädavaledel võrku. Ent partei ees ei jää miski saladuseks.

Säärane sünaposis ei tekita just ülearu suurt põnevust, kuid Simmi filmi teeb iseäranis heaks täpne tolle aja hirmu atmosfääri edasiandmine ja näitlejate ansambel Tõnu Kark – Arvo Kukumägi- Kalju Komissarov. Filmist leidis Eesti Filmiarhiivis vaid üks halvas seisus koopia, seetõttu ei olnud sellest enam näitamiseks kvaliteetset varianti. Enamiku vaatajate mälestused „Idealmaastikust“ saavad olla aastate tagused. Uuesti vaatamine töö ka uued ja tugevamad emotsioonid. Noortele pakub „Idealmaastik“ meeldiva üllatuse, sest sellest filmist pruukinud neil aimugi olla.

Nüüd saadame filmiarhiivi säilitamisele taastatud filmi negatiivi ja valminud koopiad inglise ja venekeelsete subtiitritega võimaldavad filmi levi rahvusvaheliste festivalide retroprogrammides.

„Idealmaastik“ linastus kinos Sõprus 24. oktoobrist 2. novembrini ning kinos käis seda vaatamas 298 inimest. Edasi näidatakse filmi Tartus. Dokumentaa-

Ifilmi „Mida külvad...“ näidati Eesti Televisioonis 1. novembril ja film on saadaval ka VOD-s.

Pärna filmid taastatud, nuku- ja dokfilmid töös

Kinos Sõprus toimuval lühifilmide lühifestivalil 29.augustil linastusid Priit Pärna esimesed animafilmid, mis EF 100 egiidi all läbinud digitaalse uuenduskuuri ja saanud puhtad säravad värvid. Animaatiki kavas paar päeva hiljem linastus värskelt taastatud nukufilmi klassika – Heino Parsi „Nael“ ja Elbert Tuganovi „Park“.

Priit Pärnalt sai näha kuut esimest Tallinn-filmis toodetud filmi: „Kas maakera on ümmargune?“ (1977), „Ja teeb trikke“ (1979), „Harjutusi iseseisvaks eluks“ (1980), „Kolmnurk“ (1982), „Aeg maha“ (1984), „Eine murul“ (1987).

Priit Pärna filmid olid esimeste hulgas, mis otustati EF 100 egiidi all taastada. Restaureerimistöö tegi Nukufilmis Tõnu Talivee, kes alustas tööga juba 2006.aastal, kasutades selleks koostööpartneri Saksa firma TrickWILK tehnoloogiat ja varustust. See oli Nukufilmile esimene töö filmide restaureerimisel.

Tuli arvestada, et need filmid on üles võetud nõukogude aegsete kaameratega ja üsna kehva kvaliteediga filmilindile, samuti jättis soovida tollane valgustus ja materjalid, filmi värvid olid tuhmunud. Värvide parandamise juures viibis Priit Pärn, kelle soovitusi järgides need korrigeeriti.

„Kas maakera on ümmargune“ originaalnegatiiv oli säilinud Eesti Filmiarhiivis, ülejäänud filmid skaneeriti Moskvast Gosfilmofondist ostetud vahepositiiv-

videlt. Skaneerimine tehti WILK-i koostööpartneri juures Kölnis, ka koopiad tulid sealt. Heli restaureeris Ants Andreas (Film Audio). Taastatud filmid on juba linastunud festivalidel Poolas ja Itaalias, esitusi tuleb veelgi.

Nukufilmis on taastatud veel Heino Parsi „Operaator Kõps seeneriigis“, „Nael“ ja Elbert Tuganovi „Park“. Viimased kaks linastusid Sõpruses lühifilmide lühifestivalil 31.augustil Animaatiki kavas. Oma järge taastamislaua ootavad Elbert Tuganovi filmid „Peetrikese unenägu“, „Ott kosmoses“, „Põhjakonn“, „Hiirejaht“ ja „Inspiratsioon“. Need valmivad järgmise aasta alguseks.

Lennart Meri dokumentaalfilmide „Veelinnu rahvas“ ja „Linnutee tuuled“ pilt on juba taastatud, jätkub töö filmi heliga. Meri „Toorumi pojad“ ja „Kaleva hääled“ kuuluvad Eesti Rahvusringhäälingule ja EF 100 teeb nendega koostööd, eesmärgiga koondada kogu Lennart Meri filmipärand DVD-le.

Ettevalmistused valiku Andres Söödi dokumentaalfilmide taastamiseks jõudsid lõppjärku, niipea kui rahastamine selgub, saame peale hakata. Selle aasta sees viime lõpule Venemaalt Gosfilmifondist 10 eesti mängufilmi vahepositiivide välja ostmise. Raamleping EF 100 töölaualt algatatud eesti filmi andmebaasi loomiseks, mille teostajaks MTÜ EFAB Reet Sokmanni ja Hagi Sheiniga eesotsa, on allakirjutamiseks valmis. Loodetavasti saame selle suure tööga veel tänavu algust teha.

Annika Koppel
Eesti film 100 projektijuht

Lapsed kinno!

Uus sügis on Sõpruse kinno tulnud senisest lapsemeelsemalt - taas on avanenud multilaegas ning novembri alguses käivitub viiendat ringi populaarne sari "Kirjandus kinos".

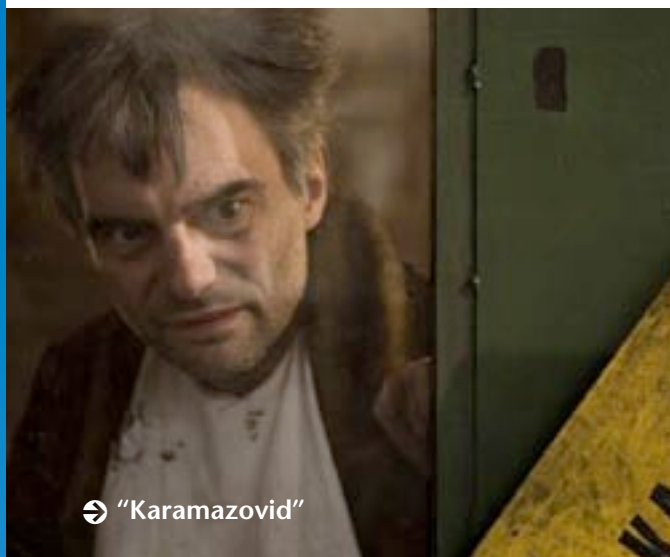
Mäletatavasti pälvis kino 2004. aasta tegevuste eest Euroopa kinopidajaid ühendava organisatsiooni Europa Cinemas aastaauhinna just noorsooprogrammide eest. Ka nüüd keskendub Sõpruse kino lasteprogramm filmidele, mis aitavad lastel paremaks ja targemaks kasvada.

Mudilaste multilaegas

"Mudilaste multilaegas" on praeguse EFS peaeksperti Karlo Fungi poolt viis aastat tagasi ristitud animafilmi sari, mille eesmärgiks oli tuua arhiividest kinolinale need võrratud aastakümneid tagasi valminud lasteanimatsioonid, mis vääriks näitamist ka uutele põlvkondadele. Ekraanile jõudsid taastatud "Kutsu-Juku seiklused", "Ramsese vembud", loomaanimatsiooni pärlid "Meemeistrite linn", "Veealused" ja "Putukate suvemängud", Kunksmoori ja Klaabu sarja filmid ning "Naksitrallid".

Uuel hooajal on "Mudilaste multilaegas" muutunud interaktiivsemaks ja kaasaegsemaks. Oktoobris jõudsid Sõpruse kino ekraanile kõige värskemad Eestis toodetud animafilmid: Nukufilmi 5-minutiliste tekstita lastefilmide sari väikesest tüdrukust Miriamist, mille autorid ositi erinevad, sama stuudio 3-osaline Porgandi-seeria Pärtel Talli loomingust ning Eesti Joonisfilmis Eesti Vabariigi 90. aastapäevaks valminud Leiutajateküla 2-minutiliste klippide sari, mille kuues osas tutvustab kõigi laste lemmik Lotte koduküla rahvast, presidenti, kooli, pank, parlamenti ja rahvusi.

Programmi toob lastele lähemale ja muudab atraktiivsemaks võimalus ühe filmitegelasega kinos kohapeal mängida, sekka teiste lastega mõõtu võtta ja väikseid auhindu võita. Oktoobrikuise sarja puhul kutsus lapsed kinno lastekas.ee keskkonnast tuttav jänes Juss, ühtlasi katsetati Jussi-lugude sobivust kinoekraanile, sest teatavasti seikleb Juss muidu ikka veebikeskkonnas, ikka igal nädalal uue looga. Novembris avab multilaeka ja mängib kinos lastega koeratüdruk Lotte ning Leiutajateküla tutvustavate filmide kõrval linastuvad pisikestele kinohuvilistele mõeldes valminud animafilmid Tallinnfilmi arhiivist: "Jussikese 7 sõpra", "Ahvi-poeg Fips", "Sajajalgne", "Viisk, põis ja õlekõrs", "Naerupall" ja mitmed teised. Uuel aastal on ooda-

➔ "Karamazovid"

➔ "Loomade farm"

ta Klaabu, Väikse nõia ja teiste toredate lastekangelaste invasiooni kinosaali.

Nagu karta ja arvata oli, tõi Juss oktoobris kinosali kuuele seansile ligi 600 last. Programm läheb maakondadesse rändama ning juba novembris võivad Miriami, Porgandi ja Lotte seiklusi nautida Jõhvi lapsed. Videoformaadis filme saab Nukufilmi, Eesti Joonisfilmi ja lastekas.ee loal tellida Tallinnfilmist ühtse programmina.

Kirjandus kinos

Pisut vanemale eale, koolilastele 3. - 12. klassini, linastub Sõpruse kinos filmisari "Kirjandus kinos", mille raames linastatakse kirjandusteoste adaptasioone, mis on ühildatavad koolide kohustusliku kirjanduse programmiga. Seekordse programmi keskmes on meeskarakterid ning enamik filme mahub märksõna MÄSSUMEELSUS alla.

"Kirjandus kinos" alustab seekord juba viiendat hooaega ning programm kogub aasta-aastalt üha enam publikut, mullu keskmiselt 185 vaatajat seansi kohta. Filmivaliku aitasid koostada kirjandusõpetajad. Kõik programmi 8 täispikka filmi ja üks lühifilmiprogramm linastuvad eestikeelsete subtiitritega. Eelmisel aastal palju positiivset vastukaja tekitanud katse kutsuda eesti kirjanik filme ja kirjandusteoste tutvustama-kommenteerima on nüüd saanud osaks püsirepertuaarist - seansid juhatab sisse kirjanik Jan Kaus.

Programm on mitmekesine nii sihtpublikut kui autoreid silmas pidades. Avafilm, 1969. aastal Oscarile kandideerinud Zoltán Fábri "Pál-tänava poisid", on adaptatsioon samanimisest Ferenc Molnári noorsooromaanist, mis 5.-7. klassi kohustusliku kirjanduse loetelus. Koostöös Animated Dreams'iga linastub

12. klassi kohustusliku autori Franz Kafka loomingul põhinev programm "Kafka animatsioonis", Rootsi Instituudi kaasabil jõuab detsembris ekraanile "Nils Holgerssoni imeline reis", adaptatsioon 4. klassi autori Selma Lagerlöfi samanimelisest lasteraamatust.

Lagerlöfi sünnist möödub novembris 120 aastat. Otfried Preussleri "Väike nõid" linastub tšehhide hinnatud animatsioonina 3. klassi lastele, Erich Maria Remarque'i "Läänerindel muutuseta" ekraniseering peaks köitma 11. klasside lapsi, brittide legendaarne esimene täispikk animafilm "Loomade farm" George Orwelli ainetel on 12. klassi kohustusliku kirjanduse nimekirjas. Traditsiooniliselt on üks seanss tasuta, seekord koostöös Kanal 2'ga linastub James Fenimore Cooperi seiklusjutu "Viimane mohikaanlane" 1992. aastal valminud ohtralt auhinnatud adaptatsioon - 7.-8. klassile. Programmi lõpetab Peeter Simmi "Aabella, mereröövli tütar" Aino Perviku samanimelise lasteraamatu ainetel.

Sarja seansid toimuvad kahe nädala tagant esmaspäeviti kl 15:00, ehkki PÕFFi toimumine Sõpruse kinos ajab esmaspäevade rütmi pisut sassi. Et mitmed programmi filmid pakuvad elamusi ilmselt ka täiskasvanutele, linastuvad valitud filmid ka õhtuti. Nii saab Petr Zelenka "Karamazoveid" näha PÕFFi programmis nädal enne kooliseansi, ka "Väike nõid" jõuab kirjandusprogrammi linastusele eelneval nädalavahetusel Sõpruse ekraanile seiklema.

Lisainfo lasteprogrammide kohta: www.kino.ee või Tallinnfilmi kontorist Uus 3, Tallinn, tel 6276001, kino@efsa.ee.

Katrin Rajasaare
Tallinnfilmi kino- ja levijuht

PÖFF-il võistlevad Balti filmid

Eesti filmide võistlusprogramm on olnud PÖFF-i kavas kolm aastat. Tänavu sai sellest Balti filmide võistlusprogramm, mis hõlmab täispikki filme nii Eestist, Lätist kui Leedust. Läbisegi konkureerivad auhinnale mängufilmid, dokumentaalfilmid ja sobiva pikkusega animafilmigi pole välistatud.

Eelmise PÖFF-i ajal tundsi me rõõmu eesti filmi heast seisust, rääkisime koguni plahvatusel. Veiko Õunpuu „Sügisball“ sööstis pimedatel öödel taevasse nagu komeet, napsates lõviosa auhindu. Aastad pole vennad, tänavu säärast komeeti silmapiiril ei paista.

Euroopa filmitööstuse ja –levi üheks suurimaks hädaks peetakse asjaolu, et liiga vähe vaadatakse üksteise filme. Läti ja leedu filme näeme Eestis tõesti harva ja ka eesti filmid on teistes Balti riikides harvad külalised. Balti filmide võistlusprogramm peegeldab Balti regiooni filmikunsti hetkeseisu, meeldib see meile siis või mitte. Näha on, et Läänemere kaldal tegeldakse üsna sarnaste teemadega ja ka probleemid on ühesugused.

Meil on Põhjamaade toetusrahaga kolm aastat tagasi loodud Baltimaade ühine filmikool Tallinnas, mille ees hetkel seisavad tõsised ja kiiret lahendamist nõudvad probleemid, eeskätt uue maja saamine ja tööstusliku baasi loomine kooli juurde. Kus mujal saaks filmitudeng praktilisi oskusi lihvida kui tööd tehakse?

Praegu voolab igal aastal suur osa ehk hinnanguliselt kümme miljonit krooni filmile eraldatud rahast Eestist välja, sest kohapeal pole lihtsalt võimalik osta vajalikke tehnilisi teenuseid. Ja mis seal salata, suuremate projektide juurde napib oskajaid tegijaid, neid lihtsalt ei ole Eestis piisavalt. Filmikooli ülesanne on õpetada välja filmiprofessionaale vajalikel erialadel, kuid kooli võimalused on tehnilise baasi

puudumise tõttu pärsitud. Pikantseks teeb olukorra asjaolu, et euroraha arenguks vajalike tingimuste loomiseks on justkui olemas, ent selle kättesaamine ja kasutamine takerdub kohalike otsustajate taha.

Selle taustal võiks teada, et Euroopa Liit eraldab Läti filmi arenguks järgneva kuue aasta vältel 43 miljonit eurot, raha läheb arendamisse, tootmisse ja nii Läti kui Euroopa filmide levise iseäranis maapiirkondades.

Balti Filmi- ja Meediakooli probleemide lahendamine on regiooni filmikunsti arengu seisukohalt võtmelise tähtsusega. Tänaused otsustused või otsustamata otsused määravad meie filminduse tuleviku aastateks.

Balti filmiprogramm

Balti filmide konkursiprogramm PÖFF-il sündis festivali programminõukogu vaidlustes ja koostöös. Otsustasime et ei püstita võrdsust tagavaid kvoote, et mitte seada kvantiteeti kvaliteedist ettepoole. Eesti filmide osakaal programmis on seekord proportsionaalselt veidi suurem.

Balti programmi võistlusprogrammi kavast on seni maailmas enim kõneainet pakkunud lätlase dokumentaalfilm Edvins Snore „Nõukogude lugu“. Snore kõrvutab

kompromissitult fašismi ja kommunismi, leides nendes palju ühist. Film sisaldab rabavaid arhiivikaadreid nõukogude ja natsi sõduritest üheskoos tooste ütlemas ja joomas 1939.aastal.

Eesti poolelt võime poliitilist laadi dokumentaalfilmide hulka lisada Meelis Muhu „Aljoša“, mis jälgib pronksõuduri saagat. Leedulase Vytautas V. Landsbergise mängufilm „Kui ma olin partisan“ on väikses poisi lugu, kes pärast teist maailmasõda satub partisanide sekka ja küpse mehena juurdleb oma lapseas tehtud eksisammu üle- kas ta oli reetur või mitte? Noortefilmid on Rene Vilbre mängufilm „Mina olin siin“ ja lätlase Janis Nordsi „Amatöör“ käsitlevad narkoteemat. Ülejäänud dokumentaalfilmid tegelevad kunstnike ja kunstiga, kaasa arvatud animafilm. Kavas on lätlase Laila Pakalnina uusim dokumentaalfilm „Kolm meest ja kalatiik“ ja ka Priit Pärna animafilm „Elu ilma Gabriella Ferrita“, mis küll päris täispika mõõtu välja ei anna, kuid erandvaid kinnitab reeglit.

Konkursi auhinna - 5000 eurot - paneb välja Eesti firma Tridens, seepärast on ka konkursi nimi Tridensi Balti täispikkade filmide konkurss. Eesti filmile antakse eraldi välja juba tuttav 50 000 kroonine Scottish Leaderi Eesti filmi auhind. Auhinnad otsustab rahvusvaheline žürii.

Lisaks hindab Balti täispikkade filmide konkurssi FIPRESCI ehk rahvusvahelise filmiajakirjanike ja -kriitikute žürii, mis esmakordselt PÖFF-il tegutseb. Ka Eesti Filmioperaatorite Liit annab välja oma žürii auhinna parimale operaatorile.

Põnevaid Balti filme!

Annika Koppel
Balti täispikkade filmide
võistlusprogrammi koordinaator

Balti täispikkade filmide võistlusprogramm

1. **Mina olin siin** (mängufilm, rež René Vilbre, Eesti/ Soome)
2. **Taarka** (mängufilm, rež Ain Mäeots, Eesti)
3. **Elu ilma Gabriella Ferrita** (44 min, animatsioon, režissöörid Priit ja Olga Pärn, Eesti)
4. **Aja meistrid** (dokfilm, rež Mait Laas, Eesti)
5. **Aljoša** (dokfilm, rež Meelis Muhu, Eesti)
6. **Toomiku film** (dokfilm, rež Marko Raat, Eesti)
7. **Loss** (mängufilm, rež Maris Martinsons, Leedu)
8. **When I Was a Partizan** (60 min, mängufilm, rež Vytautas V. Landsbergis, Leedu)
9. **The Bug Trainer** (dokfilm, rež Donatas Ulvydas, Linas Augutis, Marek Skrobecki, Leedu)
10. **The Soviet Story** (dokfilm, rež Edvins Snore, Läti)
11. **Klucis. The Deconstruction of Artist** (dokfilm, rež Peteris Krilovs, Läti)
12. **Amateur** (mängufilm, rež Janis Nordis, Läti)
13. **Three Men and Fish Pond** (52 min, dokfilm, rež Laila Pakalnina, Läti)

Eesti film Eesti kooli!

Septembris jõudis lõpule Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Eesti Filmi Sihtasutuse ühisprojekti "Eesti film Eesti kooli" esimene etapp.

Kolme aasta jooksul saadeti eesti koolidesse kokku 9 Riikliku Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskuse poolt välja valitud dokumentaalfilmi, millest enamusele lisati eestikeelsed subtiitrid vaegkuuljate ning eesti keelt mitte emakeelena kõnelevate laste jaoks.

2006 aastal saadeti koolidesse „Väike lühinägelik boamadu“ (A Film Eesti, rež. Aina Järvine, Meelis Arulepp), „Kaali saladus“ (Vesilind, rež. Urmas E. Liiv) ning „Potisetod tulevad“ (Exitfilm, rež. Peeter Urbla). 2007 aastal said koolid filmid „Eesti kotka-aabits“ (Gaviafilm, rež. Rein Maran), „Arvo Pärt. 24 prelüüdi ühele fuugale“ (F-Seitse, rež. Dorian Supin) ning „Hea uus ilm“ (Rühm Pluss Null, rež. Jaan Tootsen). 2008 aastal saadeti koolidesse „Krooni aeg“ (Maurum, rež. Valentin Kuik), „Palju õnne!“ (Rudolf Konimoi Film, rež. Urmas E. Liiv) ning „Konrad Mägi“ (rež. Andres Sööt). Kõik filmid saadeti ka eesti koolidele ja seltsidele üle maailma.

Projekti tagasiside koolidelt on olnud positiivne, mistõttu hetkel peavad Eesti Filmi Sihtasutus ning Haridus- ja Teadusministeerium läbirääkimisi projekti jätkamiseks ning edasiarendamiseks.

Moonika Olju
Eesti film Eesti kooli
projektijuht

Audiovisuaalpärandi päev filmiarhiivis

27. oktoobril, mis on UNESCO poolt kuulutatud audiovisuaalpärand päevaks, kutsus Filmiarhiiv külla filmitegijad, et arutada kuidas pärandit koguda ja tulevastele põlvedele edasi anda. UNESCO üldkogus võeti audiovisuaalpärandi kaitse konventsioon vastu 27. oktoobril 1980.

Filmiarhiiv kutsus produtsendid kokku, et kõneleda filmide üleandmisest arhiivi, dokumentide vormistamisest ja ka filmiga seotud kontekstmaterjalidest.

Seoses Soome filmilabori kolimisega ilmnes tõsiasi, et produtsendid enamasti ei mõtle sellele, kuhu jäävad filmide algmaterjalid (enne kui paarikümne aasta pärast oleks vaja uusi koopiaid või digiteerida). Soome labor pöördus filmiarhiivi poole palvega filmid arhiivi võtta. ja sellisel viisil tuli erinevatelt tootjatelt arhiivi 168 karpi filmi. Selle aktsiooni transpordikulud kattis samuti filmiarhiiv.

Mure on aga eelkõige selles, et soomlastega on meil head suhted, aga teiste filmilaboritega üle Euroopa me nii tihedalt ei suhtle ja nad ei olegi kohustatud teadma, kuhu materjalid üle anda. See on eelkõige produtsendi kohustus ja mure.

Tuletame siinkohal meelde, et EFSi põhimäruses on samuti kirjas, et toetuse saajal tuleb 5 aastat pärast filmi valmimist algmaterjalid Filmiarhiivile üle anda.

Üldkokkuvõtteks võib öelda, et midagi traagilist ei ole, sest kokkuvõtteid tehes selgus, et 2000-2006 toodetud mängufilmidest oli kõigist siiski midagigi (enamasti küll koopiaid) filmiarhiivis olemas!

Filmiarhiivil on hea meel, kutset kuulda võeti ja kui paralleele tõmmata koolikoosolekutega, siis kohale tulid korralike laste vanemad ehk need filmi-

studion, kellega koostöö aastate jooksul laabunud nagu Eesti Joonisfilm, Tallinnfilm, Nukufilm, F- Seitse, Filmiamatöörade Liit.

Filmide üleandmine arhiivi

Kuidas algatada arhiivi üleandmise protsessi: kõigpealt tuleb kirjutada taotlus, lisada filmide nimekiri, seejärel vormistatakse kahepoolne akt. Kindlasti ootab arhiiv filmide kirjeldust (autorid, valmimise aasta, sisukokkuvõte jne.), lisamaterjalide (stsenarium, plakatid jms) kohta samuti nimekirja. Mängufilmi puhul on filmiarhiivi antud reeglina vaid lõpptulemus ehk valmis film, aga samuti on oluline ettevalmistustöö –näitlejate proovid, võtte-

kohad, kui tegu Eestiga. Küll aga ei soovi filmiarhiiv vahepealseid töö etappe ja montaažijäake. Filmiarhiiv on Rahvusvaheline Filmiarhiivide Föderatsioon (FIAF) liige, mille reeglid samuti järgima peab.

Kui oluline on filmi kirjeldamine, tõi välja Reet Sokmann, tutvustades Eesti Film 100 poolt algatatud eesti rahvusfilmograafia koostamise projekti.

Tulise teemana tõusis jällegi filmide digiteerimise vajadus ja sellekohase keskuse loomine. Siinkohal tuleb tunnistada, et mõnda aega on püütud olukorda lahendada ja loodetud rahvusringhäälingu peale, kes filmiskannerit juba paar aastat plaanib osta, kuid käegakatsutavat tulemust siiani ei ole.

Igal juhul oli arutelu vägagi elav, eelkõige tänu Enn Sädele, Jaak Lõhmusele, Rein Maranile ja Tõnu Virvele ning sellised kokkusaamised loodetavasti vastastikku huvitavad. Filmiarhiiv loodab filmitegijate kohtuda jälle ja kui enne mingit ümarlauda kokku kutsuda ei õnnestu, siis järgmisel aastal audiovisuaalpärandi päeval ikka!

Täname osalejaid!

Ivi Tomingas
Filmiarhiivi direktor

Sügis 2008 - talv 2009 esilinastused

MÄNGUFILMID

Külaline (Visitor)

November 2008

Täispikk mängufilm, Exitfilm

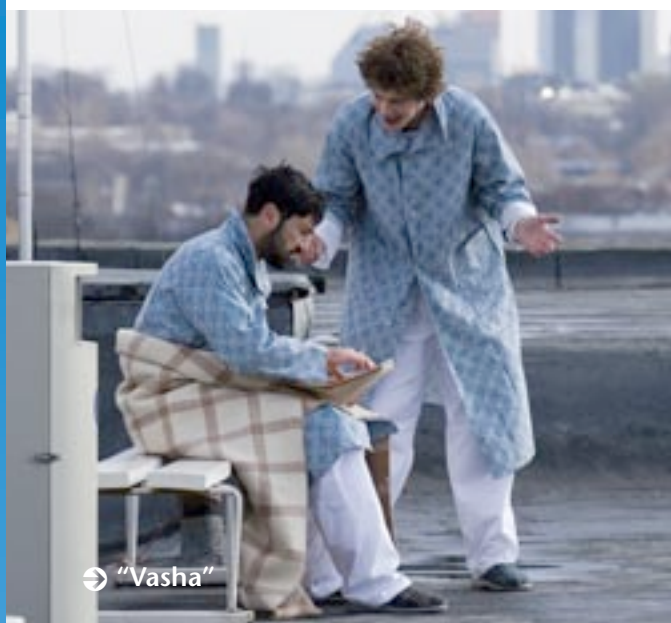
P: Peeter Urbla, Anneli Ahven; R: Jukka-Pekka Valkeapää

Soovide puu

11. detsember 2008

Telefilm, Revolver Film

P: Karin Reinberg-Shestakov; R: Liina Paakspuu

Vasha

Jaauar 2009

Täispikk mängufilm, Allfilm

P: Piret Tibbo-Hudgins; R: Hannu Salonen

LÜHIMÄNGUFILMID

Päev, kui ma kasvasin

19. november 2008

Lühifilm, Ahv (Average Monkey)

P: Riin Urbanik; R: Martti Helde

Mohammed

22. november 2008

Lühimängufilm, Osakond

P: Andres Arro, Mart Saar; R: Elen Lotman, Katrin Sipelgas

DOKFILMID

Valli baar

12. november 2008

Dokumentaalfilm, Filmivabrik

P: Marju Lepp; R: Manfred Vainokivi

Valentin Silvestrov. Dialoogid.

November 2008

Dokumentaalfilm, Minor Film

P: Dorian Supin; R: Reet Sokmann

September

Detsember 2008

Dokumentaalfilm, Traumfabrik

P: Kiur Aarma; R: Ilmar Raag

Baruto

Detsember 2008

Dokumentaalfilm, Eetriüksus

P: Artur Talvik; R: Artur Talvik

Kuidas tantsida karudega

Detsember 2008

Dokumentaalfilm, Vesilind

P: Riho Västriku; R: Paul-Anders Simma

Laulutaadi hümnid

Detsember 2008

Dokumentaalfilm, Laara Production

P: Ruth Alaküla; R: Ülle Öun

Lisaks linastuvad 8 Eesti lugu

Must-valge aken

Jaauar 2009

Dokumentaalfilm, Eetriüksus

P: Kiur Aarma; R: Jaak Kilmi

Emumäe Eedi ja Lobi küla Kristjan

Jaauar 2009

Dokumentaalfilm, Filmivabrik

P: Marju Lepp; R: Manfred Vainokivi

ANIMAFILMID

Mees seisab laua kõrval

November 2008

Animafilm, Eesti Joonisfilm

P: Kalev Tamm; R: Priit Tender

Kultuuriministeeriumi filmivaldkonna toetused

Ministri käskkiri nr. 331 21.07. 2008

Toetuse eraldamine programmist "Väärtfilmide levi ja filmiüritused" ning "Eesti film 100"

- AS Tallinnfilm – mängufilmi „Kus on Bob Dylan“ kinolevi toetus 50 000 krooni
- AS Tallinnfilm – mängufilmi „Hurriganes“ kinolevi toetus 50 000 krooni
- AS Tallinnfilm – filmiürituse "Muusikafilmi nädala" korraldamine 18 000 krooni
- MTÜ Otaku - mängufilmi „Taeva äärel“ kinolevi toetus 30 000 krooni
- MTÜ Kinobuss - Eesti Filmi Suvepäev korraldamine 20 000 krooni
- OÜ Content Provider - vene animafilmi nädala korraldamine 30 000 krooni

Eraldada programmist "Eesti film 100" toetust alljärgnevalt:

- Eesti Filmiarhiiv - mängufilmi "Noored kotkad" restaureerimise viimane etapp 17 000 krooni

- MTÜ Eesti Filmi Andmebaas - Eesti Filmograafia elektroonilise andmebaasi arendamine 81 000 krooni
- AS Tallinnfilm – nukufilmide "Peetrikese unenägu", "Ott kosmoses",
- "Hiirejaht" "Park" "Nael 1" ja "Inspiratsioon" taastamistöde lõpetamine 192 000 krooni
- AS Tallinnfilm – Lennart Meri dokumentaalfilmide taastamistöde teine etapp 180 000 krooni

Ministri käskkiri nr. 452 31.10. 2008

Toetuse eraldamine programmist "Rahvusvaheliste koostööfilmide tootmine ja lastefilmide toetamine"

- OÜ Baltic Film Production – Eesti-Ukraina lastefilmi „Prikolnaja skaska“ (Milana) dubleerimine Eesti kinoleviks 350 000 krooni
- OÜ Eetriüksus - dokumentaalfilmi "Must ja valge aken" tootmiseks 200 000 krooni

Mul on päkapikud käinud, aga mina neid ei näinud. Täna peab jõulutaati, sest tema need ju saatis.

Ega vaikel talveööl päkapikk ei maga tema käib siis luuretööl meie akna taga.